

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-24-02/2012

P/12/193

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków

T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44

lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/193 – Wykonywanie zadań gmin dotyczących ochrony zwierząt
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Andrzej Lis, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 82100 z 19 września 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Słomnikach, 39-090 Słomniki, ul. Kościuszki 64
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Knafel, Burmistrz (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli¹ podjęte przez Urząd Miejski w 2011 r. działania zmierzające do zapewnienia odłowionym zwierzętom bezdomnym przebywania w schronisku dla bezdomnych zwierząt nie były skuteczne. Nie wykazano się należyłą determinacją w zakresie realizacji wniosku pokontrolnego przedstawionego po kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Miejskim w Słomnikach w zakresie przestrzegania prawa ochrony zwierząt².

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zakresie przygotowania i wdrożenia przepisów lokalnych regulujących opiekę nad zwierzętami. Stwierdzono jednak przypadki powierzenia wylapywania bezpańskich i wałęsających się psów podmiotom nieposiadającym zezwoleń na wykonywanie zadań z zakresu ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, a tym samym nie gwarantującym humanitarnego traktowania zwierząt. W tej sytuacji negatywnie należy ocenić brak zainteresowania Urzędu losem wylapanych psów przez firmę „Opieka nad zwierzętami” z Olkusza, której działalność w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami budziła liczne kontrowersje i zastrzeżenia.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami sprawy związane z wylapywaniem bezdomnych zwierząt, zabezpieczeniem opieki weterynaryjnej oraz miejsca w schronisku, a także odbioru zwłok zwierząt domowych uregulowano natomiast po zawarciu umowy dotyczącej wykonywania opieki nad zwierzętami z firmą „Plama”, tj. od 14 lutego 2012 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Uchwały Rady Miejskiej odnoszące się do ochrony zwierząt

1.1 Uregulowania dotyczące przedsiębiorców zajmujących się opieką nad bezdomnymi zwierzętami

Opis stanu faktycznego

Uregulowania dotyczące działań w zakresie stałego wylapywania zwierząt, a zwłaszcza psów, zawarto w uchwale Rady Miejskiej Nr X/76/07 z dnia 4 października 2007 r. w sprawie wylapywania bezdomnych zwierząt, która obowiązywała do marca 2012 r. W uchwale tej wyrażono zgodę na zawarcie umowy w sprawie wylapywania zwierząt

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna, można też sformułować ocenę opisową, którą zastosowano w tym przypadku.

² Wystąpienie pokontrolne LKR-4101-06-06/201 z 16 listopada 2010 r.

bezdolnych z podmiotem prowadzącym schronisko. Warunkiem umowy miało być zobowiązanie do przestrzegania zasad postępowania, dotyczących, m.in.: przewożenia i umieszczania zwierząt w schronisku, zapewnienia im pomocy weterynaryjnej, używania przy wyłapywaniu środków i urządzeń nieistwarzających zagrożenia zdrowia i życia zwierząt, ani nie powodujących ich cierpienia, ewidencjonowania wyłapanych zwierząt i adoptowanych. Projekt uchwały zaopiniowali pozytywnie: Powiatowy Lekarz Weterynarii w Krakowie, Krakowskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami oraz Komisja Rolnictwa, Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Rady Miejskiej w Słomnikach.

(dowód: akta kontroli str. 71 – 77, 299 – 302)

W dniu 27 września 2011 r. Rada Miejska w Słomnikach, wypełniając dyspozycje określone w art. 7 ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku³, podjęła uchwałę Nr IX/124/11 w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz na prowadzenie schronisk dla bezdomnych zwierząt. W § 2 tej uchwały określono, że do uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami przedsiębiorca powinien spełnić niżej wymienione wymagania, tj.:

- prowadzić zarejestrowaną działalność w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami,
- posiadać specjalistyczne urządzenia i środki przeznaczone do chwytania oraz transportowania bezdomnych zwierząt,
- posiadać możliwości zapewnienia zwierzętom w razie potrzeby pomocy lekarsko-weterynaryjnej,
- dysponować fachową kadrą,
- dysponować tytułem prawnym do miejsca przetrzymywania wyłapanych zwierząt przed przewiezieniem do schroniska,
- posiadać umowę lub pisemne zapewnienie ze schroniska na odbiór wyłapanych zwierząt z terenu gminy Słomniki (z wyłączeniem wnioskodawcy, który jednocześnie występuje o zezwolenie na prowadzenie schroniska lub prowadzi schronisko),
- posiadać umowę lub pisemne zapewnienie odbioru zwłok zwierzęcych i ich części przez przedsiębiorcę prowadzącego taką działalność.

Postanowienia tej uchwały wyczerpywały dyspozycje zawarte w art. 7 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, a także art. 5 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt⁴.

(dowód: akta kontroli str. 3 – 4)

W okresie obowiązywania tej uchwały pracownik Urzędu Miejskiego (E.S.) zatrudniony na stanowisku inspektora ds. rolnictwa, któremu powierzono obowiązki dotyczące wypełniania zadań w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi⁵, zlecał telefonicznie wyłapywanie psów podmiotom nie posiadającym odpowiednich zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, tj. przedsiębiorcy z Olkusza prowadzącemu firmę „Opieka nad zwierzętami” oraz Fundacji „Dar Serca” w Skale. Podkreślić należy, że podmioty te nie składały wniosków o wydanie takich zezwoleń.

(dowód: akta kontroli str. 68, 151, 523)

Zlecając wymienionym podmiotom wyłapywanie psów bez zezwolenia, o którym mowa w art. 9 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dopuszczono do działalności podmiotów, które nie gwarantowały humanitarnego traktowania bezdomnych zwierząt.

W dniu 29 listopada 2011 r. przedsiębiorca prowadzący firmę „Plama” złożył do Burmistrza wnioski o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami. Burmistrz zezwolił mu na prowadzenie przez 10 lat takiej działalności na terenie Gminy, na warunkach opisanych w decyzji z 1 grudnia 2011 r., w której zgodnie z art. 9 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, określił wymagania

³ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r. poz. 391).

⁴ Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 ze zm.).

⁵ zwany dalej „inspektorem ds. rolnictwa”.

w zakresie jakości usług objętych zezwoleniem. Ponadto, przedsiębiorca ten został zobowiązany do posiadania:

- ważnej umowy lub pisemnego zapewnienia ze schroniskiem na odbiór wylapanych zwierząt z terenu Gminy Słomniki,
- ważnej umowy współpracy z lekarzem weterynarii oraz umowy lub pisemnego zapewnienia odbioru zwłok zwierzęcych i ich części przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność w zakresie grzebowisk lub spalarni zwierząt i ich części lub zbierania, przechowywania, operowania, przetwarzania, wykorzystywania lub usuwania ubocznych produktów zwierzęcych.

(dowód: akta kontroli str. 32, 34 – 37)

Urząd, korzystając z możliwości określonej w art. 8a ust. 1 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku dokonał kontrolnego sprawdzenia faktów podanych we wniosku tego przedsiębiorcy – w dniu 29 listopada 2011 r. sporządzono protokół, w którym potwierdzono spełnianie warunków do wykonywania wnioskowanej działalności.

Urząd dysponował dokumentami potwierdzającymi fakty podane przez ww. przedsiębiorcę we wniosku, poświadczającymi spełnienie wymagań określonych w uchwale Rady Miejskiej Nr IX/124/11.

(dowód: akta kontroli str. 33, 38 – 51)

Urząd w latach 2011 – 2012 nie zawierał pisemnych porozumień w sprawie opieki nad bezdomnymi zwierzętami z organizacjami społecznymi zajmującymi się ochroną zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 151)

1.2. Uchwalanie programów zapobiegania bezdomności zwierząt

Opis stanu
faktycznego

Rada Miejska w Słomnikach nie skorzystała z możliwości określonej w art. 11a ustawy o ochronie zwierząt⁶, tj. w okresie przed 31 grudnia 2011 r. nie uchwaliła programu zapobiegania bezdomności zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 523)

W tym okresie Gmina informowała o formach zgłaszania bezdomnych zwierząt przez zamieszczanie informacji w miejscach publicznych – na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miejskim, w sołectwach i na stronie internetowej Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 585 – 586)

1.3. Uchwalanie programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Opis stanu
faktycznego

W dniu 29 marca 2012 r. Rada Miejska w Słomnikach podjęła uchwałę Nr XV/179/2 w sprawie wprowadzenia programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt⁷. Wcześniej, tj. 31 stycznia 2012 r. projekt tego programu przekazano do zaopiniowania Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii (PLW), Krakowskiemu Towarzystwu nad Zwierzętami (KTOZ) oraz siedmiu kołom łowieckim (KŁ).

Wymienione podmioty wyraziły opinie z których wynika, że przedstawiona im wersja programu nie spełniała niektórych wymogów art. 11a ustawy o ochronie zwierząt, tj. dotyczących:

- zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt (wymaganego zgodnie z art. 11a ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie zwierząt – wg opinii PLW),
- zapewnienia opieki nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmiania (wymaganego przez postanowienia art. 11a ust. 2 pkt 2 ustawy – wg opinii PLW),
- odławiania bezdomnych zwierząt (określonego w art. 11a ust. 2 pkt 3 – wg opinii PLW),
- niewskazania wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu (obligatoryjnego wg art. 11a ust. 5 ustawy – wg opinii: PLW, KŁ „Kormoran” w Krakowie, KŁ „Knieja” w Krakowie, KŁ „Darz-Bór” w Krakowie),
- niewskazania gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich (wymaganego w art. 11a ust. 2 pkt 7 – wg opinii PLW),

⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. poz. Nr 106, poz. 1002 ze zm.).

⁷ zwanego dalej „Programem”.

- wykonania całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt (wymaganej w art. 11a ust. 2 pkt 8 – wg opinii PLW),
- fakultatywnej zamiast obligatoryjnej sterylizacji lub kastracji zwierząt w schroniskach dla zwierząt (wymaganej w art. 11a ust. 2 pkt 4 – wg opinii KŁ „Kormoran” w Krakowie),
- wpuszczania zwierząt do miejsc macierzystych (po kastracji lub sterylizacji, co wg opinii: KŁ „Kormoran” w Krakowie, KŁ „Knieja” w Krakowie było niezgodne z art. 11 ust. 2 pkt 1 przedmiotowej ustawy).

Zgłoszone uwagi uwzględniono w uchwalonej wersji Programu. Spełnia on wymogi ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o ochronie zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 73 – 77, 155 – 194)

W szczególności w programie przyjęto:

- zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsc w schronisku dla zwierząt w Raławicach prowadzonym przez firmę „Plama” oraz zapewnienie opieki nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmiania przez społecznych opiekunów,
- odławianie bezdomnych zwierząt przez firmę „Plama”,
- obligatoryjną sterylizację lub kastrację zwierząt odłowionych na terenie Gminy Słomniki i umieszczonych w schronisku dla zwierząt w Raławicach,
- prowadzenie poszukiwania właścicieli dla bezdomnych zwierząt przez wymienionego przedsiębiorcę oraz przez pracowników Urzędu,
- usypianie ślepych miotów,
- wskazanie gospodarstwa rolnego w Wężerowie w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich,
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej przez lecznicę weterynaryjną w Prandocinie Wysiołek, w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

W Programie wskazano, że na jego realizację 2012 r. w budżecie Gminy zaplanowano kwotę 36 tys. zł, z czego: 29.600 zł na wyłapywanie bezdomnych zwierząt i utrzymywanie w schronisku, 3.000 zł na sterylizację lub kastrację, 1.300 zł na usługi weterynaryjne, 1.000 zł na zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich, 500 zł na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, 300 zł na usypianie ślepych miotów, 200 zł na ulotki i plakaty, 100 zł na zakup karmy dla kotów wolno żyjących. W poprzednich latach na realizację zadań w zakresie opieki nad zwierzętami wydawano: 18.023 zł w 2011 r. i 19.791 zł w 2010 r.

Program nie obejmował fakultatywnego planu znakowania zwierząt, o którym mowa w art. 11a ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 73 – 77, 155 – 194, 206)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gminy w zakresie przygotowania i wdrożenia przepisów lokalnych regulujących opiekę nad zwierzętami, to jednak stwierdza niezabezpieczenie w udokumentowany sposób humanitarnego traktowania blisko połowy wyłapywanych bezdomnych zwierząt, jakie było warunkiem wydania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony/opieki nad zwierzętami bezdomnymi.

2. Realizacja zadań dotyczących zapobiegania bezdomności oraz opieki nad bezdomnymi zwierzętami

2.1. Realizacja zadań związanych z zapobieganiem bezdomności

Opis stanu faktycznego

Gmina nie wprowadziła i nie określiła zasad rejestracji i znakowania psów w aktach prawa miejscowego dotyczących ochrony nad bezdomnymi zwierzętami. Działania takie nie były obowiązkowe dla gmin, a w ocenie Burmistrza wprowadzenie takiego systemu na terenie Gminy, nie przyniesie znaczących efektów w likwidacji bezdomności zwierząt i jest bezcelowe, w sytuacji braku obowiązku wprowadzenia powszechnego czipowania psów i utworzenia jednej bazy oznakowanych zwierząt domowych.

(dowód: akta kontroli str. 71 – 77 i str. 593)

Natomiast w decyzji z 1 grudnia 2011 r., zezwalającej firmie „Plama” na prowadzenie działalności w zakresie ochrony nad bezdomnymi zwierzętami oraz w podpisanej z tą firmą umowie z 14 lutego 2012 r. w sprawie wyłapywania oraz zapewnienia opieki nad bezdomnymi zwierzętami Burmistrz zobowiązał tego przedsiębiorcę do określania cech identyfikujących wyłapane zwierzęta, co w ocenie NIK, może przyczynić się do ograniczenia ponownej bezdomności psów po ich adopcji.

(dowód: akta kontroli str. 34 – 35, 52 – 53)

W latach 2011 – 2012 zabiegom sterylizacji i kastracji poddano łącznie 7 psów:

- dwa psy odłowione w marcu i kwietniu 2012 r. przez Fundację „Dar Serca” w Skale i przekazane do hotelu w Iwanowicach Włosciańskich,
- trzy psy przyjęte w 2012 r. do Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt prowadzonego przez firmę „Plama”,
- jednego psa zgłoszonego do Urzędu przez osobę prywatną, która go przygarnęła, a następnie podpisała z Gminą umowę adopcyjną (10 listopada 2011 r.).
- jednego psa przekazanego w październiku 2010 r. do Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Krakowie za zgodą Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa.

(dowód: akta kontroli str. 148 – 149, 200 – 204, 227 – 230, 523 – 524)

W latach 2011 – 2012 do Urzędu wpłynęły trzy zgłoszenia o niekontrolowanym wypuszczaniu psów poza tereny posesji:

- w kwietniu i grudniu 2011 r. – dwa zgłoszenia telefoniczne o niekontrolowanym „wypuszczaniu” psów poza tereny posesji. Inspektor ds. rolnictwa w obiektach wskazanych w zgłoszeniach przeprowadziła wizje, które nie potwierdziły faktów przekazanych w zgłoszeniach, ale pouczyła właścicieli o ich obowiązkach związanych z posiadaniem psów;
- w maju 2012 r. – zgłoszenie pisemne mieszkańca Gminy o niekontrolowanym wypuszczaniu poza teren ogrodzenia owczarków kaukaskich – psów rasy uznawanej za agresywną. Z informacji wynikało, że psy nie miały odpowiedniego zabezpieczenia na działce i niejednokrotnie wydostawały się na ulicę, stwarzając zagrożenie dla ludzi i dla zwierząt. Urząd nazajutrz po zgłoszeniu zawiadomił Komisariat Policji we Słomnikach, że właściciele tych psów nie posiadali stosownego zezwolenia na ich utrzymanie. W maju 2012 r. właściciel psów złożył wniosek do Urzędu o wydanie stosownego zezwolenia i pomimo wezwania nie uzupełnił wniosku stosownie do wymogów, w związku z czym Urząd w dniu 4 czerwca 2012 r. zawiadomił właściciela psów, że jego wniosek nie został rozpoznany.

(dowód: akta kontroli str. 283 – 287, 303 – 304)

Gmina podejmowała działalność informacyjno-popularyzatorską, mającą na celu zapobieganie bezdomności zwierząt, poprzez:

- zamieszczanie informacji na stronie internetowej Gminy i na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu. Treść tych informacji dotyczyła możliwości zgłaszania do Gminy bezdomnych zwierząt, poszukiwania nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- informowanie sołtysów, prasy lokalnej oraz rolników na zebraniach wiejskich.

(dowód: akta kontroli str. 524)

Inspektor ds. rolnictwa wyjaśnił, że Gmina nie współdziałała z innymi podmiotami, w tym ze spółdzielniami mieszkaniowymi i wspólnotami mieszkaniowymi na rzecz realizacji programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Słomniki. Z wyjaśnień wynika, że na terenie Gminy nie występował problem bezdomności zwierząt z tego względu, że Gmina ma charakter wiejski. Jedynie w mieście Słomniki znajduje się niewielkie osiedle mieszkaniowe z kilkoma blokami mieszkalnymi.

(dowód: akta kontroli str. 524)

2.2. Wykonywanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi

Opis stanu
faktycznego

2.2.1. Urząd prowadził rejestr zgłoszeń bezdomnych zwierząt w którym odnotowano, że:

- w 2011 r. przyjęto powiadomienia o bezdomności dziesięciu psów, z tego inspektor ds. rolnictwa zlecił wyłapanie siedmiu psów firmie „Opieka nad zwierzętami” w Olkuszu, a jednego psa firmie „Plama” z Raławic.

(dowód: akta kontroli str. 288 – 290, 295, 364, 369, 381 – 385, 388, 396)

- w 2012 r. zgłoszono powiadomienia o bezdomności 15 psów i Urząd zlecił firmie „Plama” wyłapanie dziesięciu psów, Fundacji „Dar Serca” wyłapanie czterech psów oraz przedsiębiorcy z Olkusza jednego psa.

(dowód: akta kontroli str. 52 – 54, 116, 278, 279, 235, 237, 243, 247, 251 – 255, 291 – 294, 535)

W 2011 r. i 2012 r. miejsca w schroniskach zapewniono dla 13 psów wyłapanych na terenie Gminy. W odniesieniu do dwóch psów Gmina podpisała w 2011 r. umowy adopcyjne.

(dowód: akta kontroli str. 78 – 115, 148 – 150, 297 – 298, 526)

Ustalone
nieprawidłowości

Z ustaleń kontroli NIK wynika, że zlecając telefonicznie wyłapanie 13 psów nie zapewniono w sposób udokumentowany humanitarnego traktowania zwierząt, o którym mowa w art. 5 ustawy o ochronie zwierząt, a w szczególności dotyczyło to:

- wyłapania w 2011 r. przez przedsiębiorcę z Olkusza siedmiu psów oraz wyłapania w 2012 r. jednego psa, a także wyłapania w 2012 r. przez Fundację „Dar Serca” w Skale czterech psów. Nieprawidłowość polegała na tym, że inspektor ds. rolnictwa zlecał telefonicznie podmiotom nieposiadającym zezwolenia na prowadzenie na terenie Gminy działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, wymienionego w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości. Ponadto, z tymi podmiotami nie zawarto umowy na wyłapywanie bezdomnych zwierząt, określonej w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt⁸. Zatem, Gmina w sposób udokumentowany nie zapewniła właściwych warunków przewiezienia i umieszczenia zwierząt w schronisku, wymienionych w § 4 ust. 2 oraz w § 6 przytoczonego rozporządzenia. Ponadto, w odniesieniu do stanu prawnego obowiązującego od dnia 1 stycznia 2012 r. nieprawidłowość polegała na tym, że usługę zlecano podmiotom, które wbrew postanowieniom art. 11 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt nie zapewniały zwierzętom miejsca w schronisku dla bezdomnych zwierząt;

(dowód: akta kontroli str. 116, 151, 278, 279, 523, 535, 235, 364, 369, 381, 383, 385, 388, 523)

- utrzymywania w 2011 r. przez 6 miesięcy jednego bezdomnego psa w hotelu dla zwierząt na podstawie „umowy powierzenia pod opiekę” z 26 listopada 2010 r. Nieprawidłowość polegała na tym, że przekazano psa do podmiotu gospodarczego, który nie prowadził schroniska dla bezdomnych zwierząt wbrew obowiązkom wynikającym z § 4 przytoczonego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 131 – 135, 151)

Zlecenie wymienionym wyżej podmiotom wyłapywania psów wynikało, według złożonych wyjaśnień, z braku możliwości zapewnienia tym zwierzętom opieki w schroniskach, a ponadto w przypadku przedsiębiorcy z Olkusza – spowodowane było zapobieżeniem zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i zwierząt ze strony bezdomnych psów, które okazały się zwierzętami agresywnymi. W rejestrze zgłoszeń odnotowano, iż tylko pięć psów stanowiło zagrożenie, bowiem były agresywne wobec otoczenia. W ocenie NIK, nie bez znaczenia pozostaje fakt, że spośród czterech psów wyłapanych przez Fundację – dwa zostały adoptowane, a koszty utrzymywania psów przekazanych przez Fundację do tzw. hoteli dla

⁸ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt (Dz. U. Nr 116, poz. 753)

zwierząt były niższe w porównaniu do kosztów ponoszonych na rzecz przedsiębiorcy z Olkusza i firmy „Plama”.

(dowód: akta kontroli str. 591 – 592)

Inspektor ds. rolnictwa wyjaśnił, że Gmina nie proponowała przedsiębiorcy z Olkusza wystąpienie z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na wylapywanie bezdomnych zwierząt z terenu Gminy Słomniki, ponieważ miała informację, że władze samorządowe Olkusza pozbawiły przedsiębiorcę z Olkusza prawa prowadzenia schroniska dla zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 151, 523)

Za wylapanie tych psów w sposób wyżej opisany, Gmina poniosła koszty w wysokości 13.573 zł.

(dowód: akta kontroli str. 116, 132 – 135, 235, 278, 279, 364, 369, 381, 383, 385, 388, 396, 535)

Opis stanu
faktycznego

2.2.2. W latach 2011 – 2012 w Gminie trzykrotnie przeprowadzano postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w sprawie zlecenia zadań dotyczących bezdomnych zwierząt, w tym:

- w 2011 r. postępowanie dotyczyło wylapywania oraz zapewnienia opieki nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Miasta i Gminy Słomniki w 2011 r. oraz wylapywania oraz zapewnienia opieki nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Gminy Słomniki wskazanymi przez zamawiającego w 2012 r. i zbierania, transportu, utylizacji zwłok bezdomnych zwierząt z terenu Gminy wskazanych przez zamawiającego w 2012 r. Obydwa postępowania przeprowadzano w trybie przetargu nieograniczonego o równowartości wyrażonej w zł, nie przekraczającej 14 000 euro.

- W 2012 r. postępowanie dotyczyło 2 zadań w trybie zapytania ofertowego, o zakresie analogicznym jak w wymienionych wyżej w postępowaniach.

Burmistrz unieważnił przeprowadzone w 2011 r. dwa ww. postępowania z powodu niezłożenia żadnej ważnej oferty.

(dowód: akta kontroli str. 447 – 511)

W wyniku postępowania przeprowadzonego w 2012 r. jedyną ofertę dotyczącą obydwu wymienionych zadań złożyła firma „Plama” z Raławic. W związku z tym komisja przetargowa wybrała tę firmę do świadczenia usług i Burmistrz w dniu 14 lutego 2012 r. zawarł z nią dwie umowy, których przedmiotem było:

- wylapywanie oraz zapewnienie opieki nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Gminy Słomniki wskazanymi przez zamawiającego w 2012 r. z terminem obowiązywania do dnia 31 grudnia 2012 r. Umowa zobowiązywała firmę do:

- wylapania oraz zapewnienia opieki dla około 10 sztuk bezdomnych zwierząt, ich transport do schroniska w terminie do 12 godzin od zgłoszenia,
- oznaczenie zwierząt, zapewnienie wyżywienia i opieki, w tym weterynaryjnej polegającej na zastosowaniu 14-dniowej kwarantanny, odrobaczania, szczepienia, leczenia,
- ewidencjonowania oraz informowania Urzędu o zakresie realizacji umowy, wykonywania ww. usług zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawnymi, w tym wydawanymi przez Gminę.

Za realizację ww. zadań, w umowie ustalono wynagrodzenie łącznie w wysokości 24,6 tys. zł brutto, tj. 2.460 zł brutto za każdego wylapanego i zabranego psa.

(dowód: akta kontroli str. 52 – 54, 487 – 511)

- zbieranie, transport i utylizacja zwłok bezdomnych zwierząt z terenu Gminy Słomniki wskazanych przez zamawiającego w 2012 r. Umowa zobowiązywała firmę m.in. do:

- dojazdu do miejsca zlokalizowania padłych zwierząt na zlecenie telefoniczne pracowników Urzędu,
 - przetransportowaniu padłych zwierząt do legalnego punktu odbioru w czasie do czterech godzin w okresie letnim i do 8 godzin w okresie zimowym.
- Z tytułu realizacji ww. zadań Gmina zobowiązała się zapłacić kwotę 3.564 zł brutto, płatną miesięcznie w formie ryczałtowej w wysokości 364 zł brutto.

(dowód: akta kontroli str. 554 – 556)

W latach 2011 – 2012 w Gminie nie organizowano powszechnej akcji wyłapywania zwierząt bezdomnych. Z wyjaśnień Inspektora ds. rolnictwa wynika, że na terenie Gminy nie występuje problem powszechnej bezdomności zwierząt z uwagi na to, że Gmina ma charakter wiejski, a bezdomne zwierzęta stwierdzone na terenie Gminy są efektem ich zagubienia, porzucenia lub zdarzeń komunikacyjnych.

W tym okresie Gmina informowała w miejscach publicznych – na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miejskim, w sołectwach, a także na stronie internetowej Gminy – o możliwościach zgłaszania lokalizacji wałęsających się bezdomnych zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 524, 587)

Ustalone
nieprawidłowości

Z naruszeniem § 26 regulaminu wewnętrznego Gminy z 4 marca 2010 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych o równowartości wyrażonej w złotych nie przekraczającej 14 000 euro nie udokumentowano przebiegu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w miesiącach styczniu oraz grudniu 2011 r. i w toku ich przeprowadzania nie sporządzono protokołów postępowania o udzielenie zamówienia. W przytoczonym § 26 regulaminu Burmistrz ustalił obowiązek sporządzenia protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Wzór takiego protokołu określony został w rozporządzeniu w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego⁹.

(dowód: akta kontroli str. 447 – 472, 512 – 519)

Osobą odpowiedzialną za sporządzenie dokumentacji z każdego takiego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego był podinspektor ds. zamówień publicznych. Brak wyegzekwowania od komisji przetargowej sporządzenia protokołów z postępowania o udzielenie zamówienia przez okres odpowiednio 22 i 11 miesięcy Burmistrz wyjaśnił, że wewnętrzny regulamin Urzędu w sprawie udzielania zamówień publicznych nie określał terminu sporządzenia protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Wyjaśnił również, że po powzięciu wiadomości o braku tych protokołów zobowiązał pracowników do ich przygotowania.

(dowód: akta kontroli str. 461, 475, 521 – 523, 590)

W ocenie NIK przeprowadzając w 2012 r. powyższe postępowanie nie zachowano należytej staranności. Komisja przetargowa nie wezwała oferenta (firmę „Plama”) do uzupełnienia i do przedłożenia dokumentu wymaganego w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, zezwalającego na transport odpadów niebezpiecznych dotyczących zwierząt martwych, tzw. ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego. Oferent nie przedłożył takiego dokumentu, przedstawiając w zamian w zgłoszeniu ofertowym decyzję Starosty Olkuskiego z 15 listopada 2005 r. w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów innych niż niebezpieczne. Komisja przetargowa wybrała tego oferenta, a Burmistrz zatwierdził protokół postępowania.

Z informacji uzyskanej przez NIK wynika, że 20 października 2008 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Miechowie wydał firmie „Plama” zezwolenie w którym stwierdził, że spełnia warunki weterynaryjne w zakresie zbierania i transportowania niebezpiecznych ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kategorii 1 i 2, zgodnie z art. 7 oraz z załącznikiem II Rozporządzenia (WE) Nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady Europy¹⁰, oraz nadał tej firmie weterynaryjny numer identyfikacyjny w tym zakresie. Zezwolenie to jest nadal ważne pomimo, że ww. rozporządzenie utraciło moc ze skutkiem od dnia 4 marca 2011 r. na podstawie art. 54 Rozporządzenia (WE) nr 1069/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady¹¹, którego art. 55 uznawał rejestrację przedsiębiorstw zgodną z rozporządzeniem (WE) Nr 1774/2002.

⁹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 października 2010 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. Nr 223, poz. 1458).

¹⁰ Rozporządzenia (WE) NR 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady Europy – Rozporządzenie (WE) NR 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 3 października 2002 „ustanawiające przepisy zdrowotne związane z ubocznymi produktami zwierzęcymi nie przeznaczonymi do spożycia przez ludzi” (Dz. U. L 273 z 10.10.2002 ze zm.).

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylające rozporządzenie (WE) Nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego – Dz. UE.L. 300.1 z 21 października 2009 r. ze zm.).

W sprawie przyczyny zatwierdzenia protokołu z tego postępowania przetargowego pomimo niezłożenia przez oferenta wymaganego dokumentu, Burmistrz wyjaśnił, że oferent ten oświadczył, że spełnia warunki dotyczące posiadania uprawnień do wykonywania określonej działalności. W ocenie NIK takie oświadczenie nie zwalniało komisji przetargowej z obowiązku żądania od tego przedsiębiorcy dokumentu wymaganego w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia.

(dowód: akta kontroli str. 488 – 497, 508, 551 – 553, 557 – 559, 590)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gminy w zbadanym obszarze, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości polegających na niepodejmowaniu dalszych działań w celu zapewnienia porządku w zakresie uzyskiwania wymaganych zezwoleń na posiadanie psów rasy uznawanej za agresywną, braku dokumentowania przebiegu postępowań przetargowych i nierzetelnego prowadzenia postępowania prowadzonego w trybie zapytania ofertowego.

3. Reagowanie organów gminy na przypadki znęcania się nad zwierzętami

Opis stanu
faktycznego

W latach 2011 – 2012 do Gminy nie wpłynęły wnioski lub informacje dotyczące znęcania się nad zwierzętami lub wnioski o odebranie zwierzęcia właścicielowi.

(dowód: akta kontroli str. 524)

4. Finansowanie zadań dotyczących ochrony zwierząt, a także wykonywanie kontroli podmiotów zajmujących się wyłapywaniem bezdomnych zwierząt oraz opieką nad tymi zwierzętami

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010 – 2011 wydatki dotyczące ochrony zwierząt klasyfikowano w rozdziale 90013 „Schroniska dla zwierząt”, a w 2012 r. również w rozdziale 90095 „Pozostała działalność”. Wydatki ewidencjonowano na koncie 130 w paragrafie 4300 „Zakup usług pozostałych”.

(dowód: akta kontroli str. 207 – 226, 305 – 311, 354 – 361, 527, 535, 541 – 546)

W 2011 r. i w 2012 r. Gmina zapłaciła 51.588 zł za opiekę nad zwierzętami, z czego 18.023 zł w 2011 r. i 33.566 zł w 2012 r. W porównaniu do 2010 r. wydatki w 2011 r. były mniejsze o 1.768 zł. W ramach wydatków sfinansowano:

- wyłapywanie i utrzymywanie psów w schroniskach i hotelach dla zwierząt: 10 psów w 2011 r. za 17.141 zł, a w 2012 r. 18 psów za 32.285 zł. Dla porównania w 2010 r. wydatki w tym zakresie wynosiły 18.681 zł i dotyczyły 17 psów;
- opiekę nad zwierzętami po wypadkach: w 2011 r. 705 zł, w 2012 r. 751 zł, a w 2010 r. 1.110 zł;
- zabiegi kastracji lub sterylizacji: w 2011 r. 177 zł, w 2012 r. 530 zł. W 2010 r. Gmina nie poniosła wydatków z tego tytułu.

W latach 2011 – 2012 Gmina zapłaciła ponadto za utylizację padłych zwierząt i za zabieg eutanazji łącznie 3.279 zł, z tego w 2011 r. 687 zł, w 2012 r. 2.592 zł. W 2010 r. takie wydatki wynosiły łącznie 326 zł.

(dowód: akta kontroli str. 206, 527, 535, 541 – 550, 560 – 563)

Gmina przeprowadziła pięć kontroli warunków bytowania niektórych psów objętych opieką Gminy (w 2011 r. jedną kontrolę i cztery – w 2012 r.). Kontrole zostały przeprowadzone u osób z którymi zawarto umowy adopcyjne oraz w hotelach dla zwierząt w Iwanowicach Włosciańskich i w Łętkowicach Kolonii, a także w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt w Raclawicach. Przedmiotem kontroli była kondycja zwierząt, sposób karmienia, sprawowanie opieki weterynaryjnej i prowadzenie dokumentacji, ocena pomieszczeń i boksów dla zwierząt. Z protokołów pokontrolnych wynika, że warunki bytowe psów były dobre.

(dowód: akta kontroli str. 297 – 298, 529 – 534)

Ustalone
nieprawidłowości

W latach 2011 – 2012 w ewidencji księgowej w rozdz. 90013 „Schroniska dla zwierząt” zaewidencjonowano wydatki na kwotę łącznie 13.983 zł, które nie dotyczyły pobytu zwierząt w schronisku dla zwierząt, z czego 11.682 zł w 2011 r. i 2.301 zł w 2012 r. Taki sposób ewidencjonowania wydatków był niezgodny z rozporządzeniem „w sprawie klasyfikacji dochodów, wydatków ...”¹², według którego rozdział 90013 został przeznaczony do ewidencjonowania wydatków związanych z pobytem psów w schroniskach. Dla porównania w 2010 r. zaewidencjonowano nieprawidłowo w tym rozdziale wydatki na kwotę 17.961 zł. Skarbnik Gminy wyjaśnił, że taki sposób ewidencjonowania wynikał z chęci całkowitego przedstawienia wydatków na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami.

W ocenie NIK przyczyna dla której zastosowano w Gminie sposób ewidencjonowania wymienionych wydatków nie stanowi usprawiedliwienia dla działań niezgodnych z przepisami.

(dowód: akta kontroli str. 235, 264, 278, 281, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 328, 333, 339, 343, 349, 350, 352, 364, 369, 381, 383, 385, 388, 398 – 402, 404, 406, 408, 410, 412 – 416)

Gmina nie negocjowała wysokości wynagrodzenia za wylapywanie psów przez przedsiębiorcę z Olkusza i za utrzymywanie ich w schronisku Krakowskiego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami. Z wyjaśnienia Inspektora ds. rolnictwa wynika, że informacje o stawce za wylapywanie psów przez przedsiębiorcę z Olkusza uzyskano drogą telefoniczną. NIK ocenił jako nieprawidłowe niepodjęcie negocjacji w powyższym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 524)

Gmina pomimo doniesień o niehumanitarnym traktowaniu zwierząt przez przedsiębiorcę z Olkusza nie wykazywała zainteresowania dalszym losem bezdomnych zwierząt wylapanych przez niego na terenie Gminy. Informacje o niehumanitarnym traktowaniu przez niego zwierząt, naruszającym postanowienia art. 35 ust. 1 i 2 oraz art. 37 b ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie zwierząt, zamieszczane były na stronach internetowych i wynikały m.in. z aktu oskarżenia z dnia 24 stycznia 2011 r., wyroku nakazowego z dnia 13 lipca 2010 r., zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z dnia 2 listopada 2009 r.

Burmistrz oraz inspektor ds. rolnictwa wyjaśnili, że u podstaw braku takich kontroli leżało przeświadczenie Gminy, których źródłem były media, że los wylapanych psów był przedmiotem kontroli u tego przedsiębiorcy przez inne instytucje, w tym przez Krakowskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami.

NIK ocenił jako nieprawidłowy brak zainteresowania Gminy losem wylapanych psów i wyraził pogląd, że brak kontroli warunków przechowywania wylapanych psów nie usprawiedliwiał powzięte informacje medialne o kontrolach w tym zakresie, przeprowadzanych przez inne podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 524, 564 – 584, 592)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Gminy w zbadanym zakresie z powodu braku zainteresowania losem wylapanych psów, ewidencjonowania wydatków ponoszonych na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami w niewłaściwym rozdziale, braku negocjacji wysokości wynagrodzenia za wylapywanie psów.

5. Ocena stanu realizacji wniosków wynikających z kontroli NIK

Opis stanu
faktycznego

Burmistrz w piśmie z dnia 2 grudnia 2010 r. poinformował NIK o wykonaniu wniosków pokontrolnych przedstawionych po kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Miejskim w Słomnikach w zakresie przestrzegania prawa ochrony zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 536 – 540)

Wniosek dotyczący podjęcia aktywnych działań zmierzających do zapewnienia zwierzętom bezdomnym przebywania w schronisku prowadzonym przez podmiot posiadający odpowiednie zezwolenie nie został zrealizowany w 2010 i 2011 r. Działania Urzędu podjęte we wrześniu i w grudniu 2010 r. były nieskuteczne, gdyż ograniczono się do skierowania

¹² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207 ze zm.).

zapytań o możliwość zawarcia umów w sprawie opieki nad bezdomnymi zwierzętami, do czterech jednostek samorządu terytorialnego, do siedmiu schronisk dla bezdomnych zwierząt oraz do Olkuskiego Towarzystwa Przyjaciół Zwierząt w Olkuszu. W odpowiedzi trzy urzędy gmin nie wyraziły zgody na przyjęcie i utrzymywanie psów bezdomnych z Gminy Słomniki, a pozostałe zapytania pozostały bez odpowiedzi. Wniosek ten został zrealizowany dopiero w 2012 r. poprzez zawarcie umowy z firmą „Plama”.

(dowód: akta kontroli str. 417 – 436, 439 – 440)

W celu realizacji drugiego wniosku pokontrolnego dotyczącego rozważenia współuczestnictwa w organizacji schronisk dla bezdomnych zwierząt z okolicznych gmin Urząd tylko w grudniu 2010 r. zaproponował współpracę między gminami w rozwiązywaniu problemów zapewnienia opieki nad bezdomnymi zwierzętami i skierował pisma do Międzygminnego Związku ds. Gazyfikacji, Rozwoju Terenów Wiejskich i Ochrony Środowiska w Proszowicach oraz do Związku Gmin – Składowisko Odpadów Żebocin z siedzibą w Proszowicach. Na propozycje te Urząd nie otrzymał odpowiedzi. Po czym nie podejmowano dalszych działań w tym obszarze.

(dowód: akta kontroli str. 437 – 438)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, wnosi o:

- 1) kontrolowanie prawidłowości wykonania zadań zleconych przez Gminę w zakresie opieki nad zwierzętami;
- 2) przestrzeganie obowiązujących zasad dotyczących dokumentowania postępowań o zamówienie publiczne;
- 3) ewidencjonowanie wydatków ponoszonych na poszczególne rodzaje działań w obszarze opieki nad bezdomnymi zwierzętami, zgodne z obowiązującymi przepisami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia grudnia 2012 r.

Kontroler
Andrzej Lis
specjalista kontroli państwowej

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.